

Konfidensintervall

Torstein Fjeldstad

Institutt for matematiske fag, NTNU

19.10.2018

I dag

- Repetisjon
- Konfidensintervall

Repetisjon

Sannsynsmaksimeringsestimator (SME)

Oppskrift for å finne SME

1. Finn simultanfordelinga til X_1, X_2, \dots, X_n :

$$f(x_1, x_2, \dots, x_n; \theta) = f(x_1; \theta)f(x_2; \theta) \dots f(x_n; \theta) = \prod_{i=1}^n f(x_i; \theta)$$

Sannsynsmaksimeringsestimator (SME)

Oppskrift for å finne SME

1. Finn simultanfordelinga til X_1, X_2, \dots, X_n :

$$f(x_1, x_2, \dots, x_n; \theta) = f(x_1; \theta)f(x_2; \theta) \dots f(x_n; \theta) = \prod_{i=1}^n f(x_i; \theta)$$

2. Definer rimelighetsfunksjonen (eng: likelihood function)

$$L(\theta) = \prod_{i=1}^n f(x_i; \theta)$$

Sannsynsmaksimeringsestimator (SME)

Oppskrift for å finne SME

1. Finn simultanfordelinga til X_1, X_2, \dots, X_n :

$$f(x_1, x_2, \dots, x_n; \theta) = f(x_1; \theta)f(x_2; \theta) \dots f(x_n; \theta) = \prod_{i=1}^n f(x_i; \theta)$$

2. Definer rimelighetsfunksjonen (eng: likelihood function)

$$L(\theta) = \prod_{i=1}^n f(x_i; \theta)$$

3. For å forenkle rekninga ser me ofte på log-rimelighetsfunksjonen

$$l(\theta) = \ln L(\theta) = \sum_{i=1}^n \ln f(x_i; \theta)$$

Sannsynsmaksimeringsestimator (SME)

Oppskrift for å finne SME

1. Finn simultanfordelinga til X_1, X_2, \dots, X_n :

$$f(x_1, x_2, \dots, x_n; \theta) = f(x_1; \theta)f(x_2; \theta) \dots f(x_n; \theta) = \prod_{i=1}^n f(x_i; \theta)$$

2. Definer rimelighetsfunksjonen (eng: likelihood function)

$$L(\theta) = \prod_{i=1}^n f(x_i; \theta)$$

3. For å forenkle rekninga ser me ofte på log-rimelighetsfunksjonen

$$l(\theta) = \ln L(\theta) = \sum_{i=1}^n \ln f(x_i; \theta)$$

4. Maksimer (log-)likelihood mhp θ :

$$\hat{\theta}_{SME} = \arg \max_{\theta} L(\theta) = \arg \max_{\theta} l(\theta)$$

Konfidenzintervall

Eksempel

- Anta X_1, X_2, \dots, X_n u.i.f. $n(x; \mu, \sigma)$ (μ ukjent og σ kjent)
- Anslå verdien til μ frå observerte verdier

Eksempel

- Anta X_1, X_2, \dots, X_n u.i.f. $n(x; \mu, \sigma)$ (μ ukjent og σ kjent)
- Anslå verdien til μ frå observerte verdier
 - Estimator (SME) for μ : $\hat{\mu} = \bar{X}$

Eksempel

- Anta X_1, X_2, \dots, X_n u.i.f. $n(x; \mu, \sigma)$ (μ ukjent og σ kjent)
- Anslå verdien til μ frå observerte verdier
 - Estimator (SME) for μ : $\hat{\mu} = \bar{X}$
 - $n = 10$ med $\sum_{i=1}^{10} 1800$. Dvs, $\hat{\mu} = \frac{1800}{10} = 180$

Eksempel

- Anta X_1, X_2, \dots, X_n u.i.f. $n(x; \mu, \sigma)$ (μ ukjent og σ kjent)
- Anslå verdien til μ frå observerte verdier
 - Estimator (SME) for μ : $\hat{\mu} = \bar{X}$
 - $n = 10$ med $\sum_{i=1}^{10} 1800$. Dvs, $\hat{\mu} = \frac{1800}{10} = 180$
 - $n = 100$ med $\sum_{i=1}^{100} 18000$. Dvs, $\hat{\mu} = \frac{18000}{100} = 180$

Eksempel

- Anta X_1, X_2, \dots, X_n u.i.f. $n(x; \mu, \sigma)$ (μ ukjent og σ kjent)
- Anslå verdien til μ frå observerte verdier
 - Estimator (SME) for μ : $\hat{\mu} = \bar{X}$
 - $n = 10$ med $\sum_{i=1}^{10} 1800$. Dvs, $\hat{\mu} = \frac{1800}{10} = 180$
 - $n = 100$ med $\sum_{i=1}^{100} 18000$. Dvs, $\hat{\mu} = \frac{18000}{100} = 180$

Korleis kvantifisere usikkerheiten?

Kritiske verdier i standard normalfordelingen

$$P(Z > z_\alpha) = \alpha$$

α	z_α
.2	0.842
.15	1.036
.1	1.282
.075	1.440
.05	1.645
.04	1.751
.03	1.881
.025	1.960
.02	2.054
.01	2.326
.005	2.576
.001	3.090
.0005	3.291
.0001	3.719
.00005	3.891
.00001	4.265
.000005	4.417
.000001	4.753

Konfidensintervall for μ i normalfordelinga (σ kjend)

Situasjon: Anta X_1, X_2, \dots, X_n u.i.f. $n(x; \mu, \sigma)$ -populasjonen der σ er kjend. Ynskjer eit $(1 - \alpha) \cdot 100\%$ konfidensintervall for θ .

1. Estimator for μ : $\hat{\mu} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n X_i$
2. Veit at $\bar{X} \sim n(\bar{x}; \mu, \frac{\sigma}{\sqrt{n}})$, derfor er

$$Z = \frac{\bar{X} - \mu}{\sigma/\sqrt{n}} \sim n(z; 0, 1)$$

3. Har at

$$P(-z_{\alpha/2} \leq \frac{\bar{X} - \mu}{\sigma/\sqrt{n}} \leq z_{\alpha/2}) = 1 - \alpha$$

4. Løyer ulikskapane for μ og får

$$P(\bar{X} - z_{\alpha/2} \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \leq \mu \leq \bar{X} + z_{\alpha/2} \frac{\sigma}{\sqrt{n}}) = 1 - \alpha$$

5. Eit $(1 - \alpha) \cdot 100\%$ konfidensintervall for μ er

$$\left[\bar{X} - z_{\alpha/2} \frac{\sigma}{\sqrt{n}}, \bar{X} + z_{\alpha/2} \frac{\sigma}{\sqrt{n}} \right]$$

Eksempel

- Anta X_1, X_2, \dots, X_n u.i.f. $n(x; \mu, \sigma)$ (μ ukjent og σ kjent)
- Anslå verdien til μ frå observerte verdiar

Eksempel

- Anta X_1, X_2, \dots, X_n u.i.f. $n(x; \mu, \sigma)$ (μ ukjent og σ kjent)
- Anslå verdien til μ frå observerte verdier
 - Estimator (SME) for μ : $\hat{\mu} = \bar{X}$

Eksempel

- Anta X_1, X_2, \dots, X_n u.i.f. $n(x; \mu, \sigma)$ (μ ukjent og σ kjent)
- Anslå verdien til μ frå observerte verdiar
 - Estimator (SME) for μ : $\hat{\mu} = \bar{X}$
 - Først med $n = 10$

Eksempel

- Anta X_1, X_2, \dots, X_n u.i.f. $n(x; \mu, \sigma)$ (μ ukjent og σ kjent)
- Anslå verdien til μ frå observerte verdiar
 - Estimator (SME) for μ : $\hat{\mu} = \bar{X}$
 - Først med $n = 10$
 - Så med $n = 100$

Utleiding av konfidensintervall

Situasjon: Anta X_1, X_2, \dots, X_n u.i.f. $f(x; \theta)$ -populasjonen. Ynskjer eit $(1 - \alpha) \cdot 100\%$ konfidensintervall for μ .

1. Finn ein estimator for θ , $\hat{\theta}$ (t.d. SME)
2. La $Z = h(\hat{\theta}, \theta)$ der $h(\cdot, \cdot)$ er ein funksjon s.a. Z har ei kjend fordeling.
3. Då har me at

$$P(z_{1-\alpha/2} \leq h(\hat{\theta}, \theta) \leq z_{\alpha/2}) = 1 - \alpha$$

4. Løys ulikskapane (mhp. θ) kvar for seg og finn eit uttrykk med θ i midten

$$P(\hat{\theta}_L(X_1, X_2, \dots, X_n) \leq \theta \leq \hat{\theta}_U(X_1, X_2, \dots, X_n)) = 1 - \alpha$$

5. Et $(1 - \alpha) \cdot 100\%$ konfidensintervall for θ er

$$\left[\hat{\theta}_L(X_1, X_2, \dots, X_n), \hat{\theta}_U(X_1, X_2, \dots, X_n) \right]$$

Neste veke

— Meir om konfidensintervall